

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre . . . 4 kor.
Negyedévre . . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fil.

Megjelenik minden vasárnap.

Telefonszám: 15.

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Zárda-utca
17. szám,

hová a lap esellemi részét illető minden közlemény intézendő.

A kiadóhivatal

munkakörét Kéthelyi L. és Társa könyvnyomdája vállalván magára, az előfizetéseket, nyilttéri és hirdetésdíjak és a lap szétküldésére vonatkozó felszólítások ide intézendők.

Bizonytalanság.

Politikai közéletünk most kísértő réme Alminkat lopja meg, nyugalmunkat zavarja untalan.

Nehéz idők. Tette buzdítani a nemzetet szászorta könnyebb, mint nyugodt hadrendben együtt tartani s az önuralmat, az önlegyőzés nehéz erényeit gyakoroltatni vele.

Olyan helyzet ez, mint a tartaléké, a mely még parancsot nem kapott a harczba keveredni. Már hullanak a bombák soraik közé, de önekik nyugodtan várni kell és bizva a vezér avatottságában lábhoz tett fegyverrel állni nyugodtan, mint a fal.

Mekkora szeretetét tételezi ez föl a védelmezett ügynek és inekkora lélekerőt kíván!

Igy vagyunk mi is.

Az eljövendő harczot érzi mind, ki az idők járására figyel. És nincs vezényszó, mely rohamra hív, s alig van jelszó, melyért vivni kell. Az összetett kéz fásult izmai mozgásra vágnak. Amde nem szabad parancs szó nélkül harczot kezdeni. Reszket a föld lábaink alatt: ellenséges aknákon állunk — s mozdulni nem szabad.

A bátorságnak nagy próbája ez. Nagyobb erő kell ehhez, mint vakon rohanni, törni száz halál felé.

Hadrendben állunk ma is és bizony erős próbákat állunk szüntelen.

A célunk bizton kijelölve nincs

Hitünk van csupán, hogy vezéreink látják a célt és ez a cél nemes. Ez a hitünk áll, mint Sion hegye. Ebben merül ki ma a tetterő.

A hazafiságot ma ennek a hitnek a mértékével mérjük. A ki sorainkon a hitelenség terjesztésével rést ütni próbál: áruló az, a kit megkövez a rázuduló megvető harag.

S a hitetlenek száma millió. Ezek sorában vannak mindazok, a kik vélt sérelmeknek vélt jogán a nemzet ügyét korcsul elhagyták.

A kislelkűek gyáva hada ez.

Hogy egy csapásra meg nem kapta mind, mit éhes gyomra egykor megkívánt: tolvajt kiált és szinte elhiszi, hogy meg van lopva, holott semminek, egy rézpetáknak ura nem vala.

Az ő malmukra hajtja a vizet az általános bizonytalanság.

Tagadhatatlan, hogy a nemzeti küzdelem forró napjaiban nagyot szenvedett a kölcsönös szeretet, melylyel a nemzet királyának s viszont a király nemzetének tartozik.

Első parancsoló szükség volt ennek a szeretetnek a helyreállítása. Nagy munka. Amde a nemzet megfelelt magáért. Odahordta garadába szeretetének értékes jeleit az uralkodó lábai elé

Most várja már, hogy szeretetének viszonzását tapasztalhasssa. Ezen a ponton vagyunk megakadva s ez

szolgáltat ki bennünket a hitetlenek ártó fegyverének.

„Adatok mindent — kaptatok semmit!”

A csalóka látszat ellenünk beszél. Tényleges, közjogi eredményeket, a melyekért a nemzet küzdött, fölmutatni bizony nem tudunk. A kiegyezés rejtett előnyei a köztudatba át nem mentek, mert fölismerésük magasabb nemzetgazdasági képzettséget föltételez.

A ki tehát hitében nem erős, az megcsalatva érzi most magát.

Egyes osztályok nagy lelkesedéssel csatlakoztak a nemzeti küzdelemhez, melynek eredményeitől sorsuk gyökeres javítását várták. Mivel pedig évtizedes hibákat egy csapással meg-orvosolni nem lehet, — azt mondják: a nagy ígéretek pártja az maradt a halalomra jutás után is.

Feledik, hogy a gazdasági megerősödés munkája emésztette föl a hatalomra jutott függetlenségi párt munkaerejét. E belső megerősödés első föltétele a kívülről jövő veszedelmek ellen való eredményes védekezés. Ha kellőképpen elsáncoltuk magunkat, csak akkor kezdhetünk hozzá a belső gyökeresebb átalakításokhoz, de addig nem.

A ki alapozó munkát végez, az nem a fölszinen kezdi, csak azért, hogy munkája látható legyen, hanem a talaj mélyére rakván az építő-

TÁRCZA.

A champagnei eredete.

(Francia népmonda.)

A Marne folyó édeni vidéke, ott, hol most a pompás Rheims mutatkozik, ősidőkben sivár, terméketlen pusztaság volt.

Csak két emberi lélek időzött ez elhagyatottságban; egy gyenge, tehetetlen aggastyán, kit a mély lelki fájdalom és az emésztő bú még inkább lenyomott, mint az évek nehéz sulya.

Az emberek gonoszsága legmagasabb polczáról a nyomor legmélyebb örvényébe sodorta; elrabolták javait, beszennyezték becsületét, a kegyetlen halál elragadta szeretett hitvesét.

Nem maradt más támasza, mint hű fiának vezető karja, ki atyja ezüst haját a hóhér pallosától megmentette és reményteljes ifjusága daczára e vadonba követte, hol gondosan ápolta és élmezéséről gondoskodott. Szegényes, nád- és fagallyakból font kunyhó szolgált a szökevényeknek lakóhelyül, moh és száraz falevél volt ágyuk; halakból, melyeket a szilajon hullámzó Marne folyó csak szűken adomá-

nyozott és gyökerekből állt táplálékuk, egy kecskének teje volt legkiválóbb eledelük. E nyájától eltévedt állat a legnagyobb szükség percében akkor jelent meg védelmet keresve a farkas fogai és a vihar tombolása előtt az örömkerülte kunyhóban, midőn a szélvész és az elemek harcza két napig visszatartották az ifjut agg atyja betegágyánál.

Legförrőbb hálával fogadták fel az elhagyottat, mint a kegyes istenség ajándékát, ez pedig jötevői ápolását zsiros tej és hű ragaszkodással dúsan viszonzta.

Csendesen és egyhanguan suhant el már hat év a szegény száműzöttek feje fölött s ez idő alatt sohasem tévedt egy utas lába sem a kunyhóig. Széppé, karcusvá nőtt addig az ifju, az egészség rózsapírja ömlött el arczán. Néha ugyan felébredt kebelében a vágy egy ismeretlen valami után, gondolatai ugyan el-elrepültek hegyen és völgyön át száguldó felhők után, virágzó hazája, gyermekségének bölcsője, vig játékaik színhelye felé: de csak egy pillantás az ősz atya megtört alakjára, annak tiszteletet gerjesztő vonásaiba, s eltűntek homlokáról az epedés könnyü redői, mint a köd, a nap sugarai előtt. De közelgett a megpróbáltatás nehéz órája.

Egy szép reggel elszetett az ifju a vad sziklaösvényen a folyam kanyarodásait követve és ellátva hálójával és horgonyával.

Egyszerre kúrtriadást és kutyaugatást vélt hallani. Nemsokára közelében lódobogás is hallatszott, zabóházatlan kiváncsisággal szétosztván a kilátást akadályozó bokrot, isteni szépségű hajadont pillantott meg, vadászöltönyben, tegezzel és nyíllal fölfegyverkezve, tejfehér paripán ülve. A leány szégyenkezve intett a bámoló ifju felé, ki elkábitva e fényes, sohasem látott tünemény által, térdre rogyott előtte.

A hajadon rózsás ajkai ezüstcsengő hangon e kérést rebegték: vezetné őt e járatlan kőszirtekből ki, melyekbe a vad gyors üldözése közben övétől elszakadva, tévedett. Az ifju nem volt képes egy szót sem szólni, fölkelte és előre ballagott; alig értek azonban járható, biztos ösvényre, midőn a hajadon köszönve nyujtotta neki hófehér kezét és a büszke mén villámsebességgel elillant bájos terhével. Mint lát-hatatlan hatalomtól letartva, ugy merengett utána az ifju, mig a leáldozó nap fel nem hívta, visszatérni aggódo atyjához.

Oda volt nyugalma. Az első szerelem varázshatalma megragadta szívet. Üres hálóval és felháborodott kedélylyel lépett a

követ: egyelőre messzelátzó falat nem emelhet.

Ily helyzetben még a jobbakat is kísérti a rém: a bizonytalanság. Az uralkodó szeretetének valamely csekély bizonyítékát keresik. A főltszinen bántó ridegség látszik.

Itt is csal a látszat.

Az uralkodó akarata a nemzet belső megerősödésének nem áll útjában. Kossuth Lajos fiát miniszterévé tette. Azt a fiút, a ki a Habsburg-ház uralkodása ellen való élő tiltakozás légkörében nevelkedett. Ez maga a nemzet kiengesztelésére való komoly törekvésnek volt jele.

Ily kormányzat alatt az összes órhelyek nemzeti szempontból megbízható egyénekké töltenek be, a mi a nemzeti kifejlődésnek egyik nagy segítő eszköze.

És végül: azok levén a kormányon, kik nemzeti küzdelmünket vezették, hihető-e, hogy ezek a nemzeti törekvések gályáját zátonyra vezessék? Nem, és ezerszer nem!

Nehéz munkájukban erősítse őket az a tudat, hogy közkatonáik hisznek vezéri képességeikben, hazafiúi rényekben és jövődicsőséges győzelmükben.

Reméljük, hogy a bizonytalanság nem öröködik meg közöttünk.

Krónika a hétről.

A szerb kereskedelmi szerződést a felhatalmazási törvény alapján szeptember elsején életbeléptetik. Az osztrák kormány erre irányuló elhatározása még a folyó hó 18-án tartott minisztertanácskozásból ered s még inkább megszilárdították a külügyminiszternek a két miniszterelnökkel folytatott tanácskozásai. Egyes osztrák parlamenti pártoknak az életbeléptetés ellen folytatott heves agitációját ki lehetett volna ugyan használni a monarchia ellen áskálódó Szerbiával szemben, ámde a külügyminiszter elsején, tehát még a parlamenti tárgyalást megelőző életbeléptetéshez azon várakozásban eszközölte ki a két kabinet hozzájárulását, hogy a Szerbiának is érde-

kunyhó küszöbére, mely számára már nem a béke tanyája; az álom kerülte szeméit és minden lépésnél körülöngte őt a bájos alak, mely tán, hasonlóan az édes álomhoz, örökre eltűnt. Minden reggel odafutott ahhoz a helyhez, hol először látta a hajadont, azzal a forró kíváncsisággal: bárha még csak egyszer láthatná! Lerogyott térdre a porba és szerelémörülten esdette Istent, engedné, hogy csak még egyetlen egyszer látásában gyönyörködhesse, ha pedig nem, végeznék gyors halállal azokat a kinokat, melyeket szerelémbeteg szíve nem bír elviselni.

Mind hiába. A szép vadász nő meg nem jelent. Így multak napok, hetek, hónapok. Árnykalakhoz hasonlóvá sorvadt ezalatt a férfierő e tökéletes képe, a virágzó ifju.

Hasztalan voltak az agg atya fohásza, ki lelkének egyetlen kedvesét sirba szállni látta, a nélkül, hogy bujának okát kipuhatholhatta volna. Fájdalmas, szomorú mosolylyal tagadta a keblének szenvedését.

Tíz hosszú hónapig tűrte már a reménytelen szerelém kinjait és legfőbb vágya most csak a sir nyugalma volt.

Igy ült egyszer búsméla gondolataiba elmerülve egy sziklán, mely benyult a vad-

két képező gyors életbeléptetés fejében Szerbia mértékadó körei felhagynak majd a monarchia ellen irányuló agitáció támogatásával. Bizonyára ennek tudatában látogatott el tegnap délután Milovanovics szerb külügyminiszter, Marienbadba utaztában, a Ballplatzon levő külügyminiszteriumba, hogy a kereskedelmi szerződés ügye felől tudakozódjék. Milovanovics tájékozódást nyert a szerződés állása felől s most már a szerb kormányon a sor, hogy a megfelelő konzekvenciákat levonja, mert ha a szerződés életbeléptetése meg is történik, Szerbiának nem szabad megfedkeznie arról, hogy ez csupán ideiglenes intézkedés. A szerződés feletti végleges döntés sorsa a két állam törvényhozásának kezében van. Szerbiának sokkal égetőbb szüksége van a szerződésre, mint Ausztria-Magyarországnak s így mindenképpen érdekében fekszik, hogy Ausztria-Magyarországgal szemben tanúsított viselkedését gyökeresen megváltoztassa. — Budapest politikai körökben szintén úgy tudják, hogy a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződést szeptember 1-én életbeléptetik. Erre mutat az a körülmény is, hogy a kormány már megtette azon intézkedéseket, a melyek a szerződés életbeléptetés esetén szükségesek voltak.

Popea Miklós görög-keleti püspök elhalálozásával tudvalevőleg megüresedett a karánsebesi püspöki szék. Az új püspök személyére vonatkozólag ellenőrizhetetlen hírek keringenek úgy a krassó-szörenymgyei közvetlenül érdekelt körökben, mint a fővárosi sajtó hasábjain. Mindezeket a szál-longó híreket kellő értékére szállítja le Burdia Szilárd, Karánsebes országgyűlési képviselője, udvari tanácsos, aki tegnap a következő nyilatkozatot tette:

— Az egyházmegye illetékes tényezői még egyáltalában nem foglaltak állást a püspöki szék jelöltjére nézve. Nekem nincs jelöltem s az erről szál-longó hírek valótlanságok. Az egyházmegyében jelenleg még bonyolultak egy kisse a viszonyok, ám ismerve az egyházi szinódus tagjait, nincs okom kételkedni, hogy a választás a legérdemesebbre fog esni és közmegegyezésre fog szolgálni. Bizonyos hogy az egyház érdeke is meg lesz óva s a kormány intencziói is érvényre jutnak. Az egyházmegye kuszált viszonyaiban, úgy hiszem, a jelenlegi püspöki helynök, Musta Filaret archimandrita még a választás előtt tiszta helyzetet fog teremteni.

Marne folyóba; úgy rémlett előtte, mintha ezer hang hívna le, mélyen le a habzó árba, hogy hűsítse lent szívének égő sebéit: »Jövök!« kiálta vadul felugorva — és kiált karokkal állt e meredek szirt legvégső szélén. Feje már előrehajolt a halálugrást teendő, midőn egyszerre tehetetlen atya képe látszott a habokból elője lebegni, kiterjesztve elsóványodott kezeit szeretett, sokáig nélkülözött fia után.

Mintha az utolsó itélet rémképei álltak volna szeméi elé, úgy ugrott rögtön vissza és eltért a csábító helytől. Hangosan sirva futott a viskó felé, hogy önmaga előtt meneküljön... Ekkor lépett elő a bokorból egy agg nő, nehézkösen tipegve mankóin, rongyokba burkolva, ábrázata és karjai tövisektől véresre karczolvák, éhség és nyomor csontvázhhoz tették hasonlóvá.

»Kegyelem!« kiáltott az öreg asszony. »Kegyelem, ha ember vagy! Három nap óta tevelygek már e pusztaságban, az Isten irgalmaért segíts! Nem mehetek tovább! Ha megtagadod segítségemet, menhetetlenül vesztegetek! Alig bírok a lábamon állni és halálgyötör az éhség!«

E szavak után erőtlennül összerogyott az ifju lábainál.

(Folyt. köv.)

Intő szó.

Vége a vakációnak és az iskola ismét komoly hivatására szólítja az ifjúságot.

Megint megkezdődik a kemény munka. Gyermekünkbe beletömik a tudományt, melyet akarva-nem akarva be kell venniök. Nem kérdezik tőlük, kell-e nekik, nem nézik a hajlamukat, tehetségüket, szüleik előtt csak egy cél lebeg: művelt, tudományos embereket nevelni belőlük.

Ez a törekvés fényes tanúsága annak, hogy mennyire becsülik ma már a műveltséget. Dicsőíti az ész fölényét a nyers erő fölött. A tudomány feltétlen megbecsülésének, a kultúra, a fejlődés, az előrehaladás szolgálatában látszik állani.

De vajjon meggondolták-e a szülők, hogy e jó szándékuk valóságos hazafiatalanságot jelent? Meggondolták-e, hogy gyermekeik, kiket erőnek-erejével a tudományos pályára kényszerítetek, a hol telserdülve, tulnyomóan legtöbb esetben csak jól-rosszul teljesítik kötelességeiket, legfeljebb megállják helyüket és szaporítják a czifra nyomoruságot, míg más, nekik hajlamuk és alkalmasságuk révén presztinált hivatásokban esetleg fényes csillagonként tündökölnének a hazánk általuk megkedvelt munkásságukkal megbecsülhetetlen szolgálatokat tehetnének, s önmaguk is a nekik való munkában oly meglegedettséget találnának, melyet nekik a reájuk oktruyált tudományos pálya sohasem nyújthat?

A tudományos pályák tudvalevőleg tul vannak zsufolva, miáltal a nemzetből jórészt elvonatik a fejlődéséhez szükséges munkaereje. Ebben a munkaerőelvonásban rejlik a szülők hazafiatalansága, s mentsegül csak az a körülmény látszik szolgálni hogy nem akarják gyermekeiket a nemzeti élet harcának ágyutöltelékéül adni. Mert míg arról van szó, hogy a szülő esetleg a magá életével áldozzon a haza oltárára, addig még terjed a hazafiúsága, ám ha a saját élete folytatását — sarjadéka jövőjét — kellene kockáztatni, a szülői szeretet diadalmaskodik minden más érzelem fölött.

Ez az emberi gyengeség meg volna bocsátható, ha ezzel gyermeküknek tényleg használnának: De — mint már röviden kifejtettük — ez az eset nem áll fenn. A minden józan megfontolás gunyára tudományos pályára kergetett gyermek tanulmányainak befejezése után sokszor, a legtöbbszőr szegényebb a legutolsó napszámosnál. Szegényebb nem anyagi tekintetben, de életfelfogásában, törekvéseiben és mindatban, amit az életnek nem fentartásában, de cseljében keresni a földön elérhető boldogságnak tartunk.

Ezeket az igazságokat nem mi fedeztük föl. Régóta hangoztatják azokat mértékadó férfiak, pedagógusok, tudósok, irodalom és sajtó. A sokszor megismételt intelmeknek volt is némi, csekély foganatuk. Az ifjúságnak alkalmas pályákra való terelése körül kisse több lelkiismeretességet lehet észre venni, mint annakelőtte. De mégis, minő tavol állunk még attól, hogy a szülői beteges hiuság, ne veszélyeztetné ennek a nemzetnek életerejét! Mily messze távolban látszik még az az időpont, amelyben általánossá vált volna a meggyőződés,

hogy a diplomás pályára csak az való, ki ahhoz tehetségeket, hajlamot és szorgalmat hoz magával, — amelyben helyesen felismernék a gyermeknek már ifjúkorában sarkjadosó egyéniségét és azzal számot vetve, oly tényezőjét nevelnék belőle a társadalomnak, melynek erre feltétlen mellőzhetetlen szüksége van, hogy a kultúra követelményeinek megfelelően!

Szülők! Ti, kik a gyermekeitek boldogságát a saját boldogságotoknál, sőt mindenkire többre becsülitek, jól gondoljátok meg, minő alapot vettetek ennek. Elég szilárd lesz-e az, hogy, amit építeni akartok rajta, sziklaerősen megállhasson, s nem fogja-e róla legédesebb legnemesebb reményeket elseperni az élet vihara?

Ismét kezdődik egy iskolaév. Ismétlődik az alkalom arra, hogy erről a kérdéstről elmélkedjenek a szülők és hű tetszélgezők félrevezető helyesen határozzanak.

H I R E K.

— **Rusa Ernő dr.** lapunk szerkesztő-tulajdonosa az igazságügyi miniszter által szigetvári kir. közjegyzővé neveztetvén ki, a hivatali esküt f. hó 28-án dr. **Dorner Zoltán** kuriai bíró elnöklése alatt tartott törvényszéki teljes ülésben letette. Az új kir. közjegyző szeptember 3-án veszi át a szigetvári kir. közjegyzői irodát, — kaposvári ügyvédi irodáját pedig **Czenthe Pál dr.** kaposvári ügyvédnek adta át.

— **Névnap.** **Zánkay** Gusztáv dr. a kaposvári függetlenségi és 48-as kör elnöke pénteken tartotta névnapját. A kör tagjai késő éjjelig tartó barátságos lakomán ünnepelték a népszerű elnököt.

— **Anyakönyvi hírek.** **Kapotsfy** Jenő főispán **Máy** Mátyás teklafalusi és **Sipos-Csényi** János somogyoszi anyakönyvvezető-helyetteseket ezen tisztségüktől saját körelműkre felmentette, **Takátsy** Gyulát pedig a magyarországi állami anyakönyvi karületbe teljes hatáskörű anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki.

— **Lajos napja.** Évtizedek óta kegyeletes ünnepnapjával tartotta a nemzet **Lajos** napját, emlékeztvén e napon Kossuth **Lajosra**. A míg élt, e napon kereste föl a nagy száműzöttet a honfitársak szerető üdvözlése, a mióta meghalt, e nap az ő emlékeztetésének van szentelve. A kaposvári függetlenségi és 48-as kör ez idén is kegyelettel ünnepelte meg **Lajos** napját. Az ünnepi beszédet a kör elnöke **Zánkay** Gusztáv dr. mondta, Kossuth szellemét éltetve. Vonatkozta az általános viszonyokat a mai állapotokra, vázolta a nagy politikai átalakulást s indítványára a következő sürgönyt küldték el **Kossuth** Ferenczhez, az országos függetlenségi és 48-as párt elnökéhez: „Lajos-napja alkalmából

üdvözljük Nagyméltóságodat és kívánjuk, hogy atyja szellemétől áthatva: a 48-as eszméket valósítsa meg. A kaposvári függetlenségi és 48-as kör nevében **Zánkay**, elnök. Az ünnepi beszéd után **Izsák** Lajos városi főszámvevő verses felköszöntőt mondott. **Rónai** János dr. a polgármestert köszöntötte fel. **Légár** Lajos az elnökre emelt poharat s egyben **Rusa** Ernő dr.-t bucsuztatta, ki szigetvári közjegyzővé történt kinevezetése folytán városunkból elmegy. **Mire** **Rusa** Ernő meleg szavakban válaszolt és a kör választmányát köszöntötte fel, majd **Kemény** Samu és **Wolf** Sándor toaszjtjai után a nagy társaság kedélyes hangulatban sokáig együtt maradt.

— **Uj rendjel.** A hadkiegészítő parancsnokság tudomásul adta a somogyvármegyei szolgabírói hivataloknak, hogy a király új rendjelet alapított. A rendjelet azok kapják, kik a királyljal a gróf **Radetzy** tábornagy vezetése alatt az 1848-ki hadjáratot végigküzdötték. A király most mindazoknak — rang és álláskülönbség nélkül — kik ezen hadjárat alatt ütközetben résztvettek, a katonai jubileumi keresztet adományozza. A katonai jubileumi keresztre igényel bírók a hadkiegészítő parancsnokságnál jelentkezhetnek.

— **A baja-báttaszéki vasut és a dunai vashid** építése gyorsan halad előre. A vasuti töltés **Báttaszéktől** **Bajáig** csekély kivétellel teljesen kész, mindössze 3-400 méter van még földmunka. A talpfák és sínnek a vonal legnagyobb részén már le vannak rakva. Az árterben elhelyezett négy vashid, melyek közül az egyik 30, a másik 40, a harmadik 90 és a negyedik 150 méteres nyílásu, ugyancsak készen van, mindössze a 150 méteres hidnak 10 darab 15 méter hosszú vasfölszerkezetét kell az ideiglenes faállványokról a készen álló vasbeton pillérekre reátozni, ami már folyamatban is van. A hid vasfölszerkezetének nagy része már szintén készen áll, még a bajai oldalhoz közelebb eső két utolsó nyílás vasfölszerkezetének szerelési munkája van csak hátra. Valószínű, hogy a vasut már 1909 május havában átadható lesz a forgalomnak. A baja-báttaszéki vasut építése következtében már a baja-szabadkai és báttaszéki-dombóvári vonalak elsőrangúsítása is folyamatban van.

— **Uttárgyalások.** A vasuti állomásokhoz vezető utak építéséhez, továbbá a kaposvári pályaudvar kibővítéséhez szükséges területek kisajátítása végett tárgyalást fog az alispánhelyettes folytatni az érdekelt birtokosokkal. A tárgyalás határidejéül a toponári vasutállomáshoz vezető utra nézve szeptember 4-ének délutáni 3 óráját, a kisbári vasutállomáshoz vezető utra nézve szeptember 5-ének délelőtti 10 óráját s végül a kaposvári teherpályaudvar kibővítésére nézve szeptember 7-ének délelőtti fel 10 óráját tűzték ki. A tárgyalásokat, mindenütt a helyszínen **Piachner** Sándor alispánhelyettes-főjegyző fogja vezetni.

— **A balaton bozótjai.** Nagyjelentőségű munka indult meg **Szentistván** napjára megyénkben. A **Szechenyi** Andor Pál gróf elnöklése alatt álló **Balaton nyugoti bozót-lecsapoló társulat** 18000 holdas bozótját armentesíteni hivatott, nagyszabású övcsatorna ásása indult meg **Balatonkeresztúr** határában a pécsi kulturmérnökök vezetése

alatt. A tervet is a kulturmérnökök készítették. Annak most munkába került külvizrendszere egy hatalmas övcsatorna, mely az egész bozótot körül fogja övezni s 650000 koronába fog kerülni. A társulat ezen nagyszabású munka létesítésére **Fekete** Zsigmond, **Okkenfus** Gyula és **Darvas** Aladár tagokból egy szűkebb bizottságot alakított.

— **Baromfiállítás Sopronban.** A Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete karöltve a Baromfi-tenyésztők Országos Egyesületével f. évi október hó 25., 26. és 27-én Sopronban országos baromfiállítás és tenyészbaromfi-vásárt rendez. Ezen kiállításon az osztrák és magyar földmívelésügyi kormány, ugyancsak a Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete nemes baromfi-tenyésztését fogja beszerezni, miért is előreláthatólag nagyszámú nemesfajú baromfiak jó áron való értékesítése lesz lehetséges. Az esetleges érdeklődők felvilágosítást a Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági egyesületénél Szombathelyen kaphatnak.

— **Mozgalom a Fertő megmaradásért.** Váratlanul került felszínre a Fertő lecsapolásának a kérdése, még pedig a Fertő csatorna megépítése révén. Az erre vonatkozó munkálatokat már meg is kezdte a Rába-szabályozó társulat és ha valamely akadály közbe nem jön, úgy egy éven belül be is fejezi azokat. A fertő érdekeltisége a kormányhoz és a törvényhozáshoz készül fordulni, hogy a csatorna létesítését megakadályozza. A múlt vasárnap **Ruszt**on e tárgyban értekezletet tartottak. Egyérműhatározta el az érdekeltiség, hogy állást foglal a csatorna létesítése ellen. Nemcsak azt kéri, hogy a Fertő csatornájának a létesítését ejtse el a kormány, hanem azt is hogy az érdekeltiséget kapcsolja ki a Rába szabályozásának a kötelekéből. Régi óhajta ez az érdekeltiségnek, de eddig nem vezetett eredményre. Nem lehetetlen, hogy a Fertő csatornájának a létesítését elejtsék az érdekeltiség állásfoglalása folytán.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Mezőgazdasági statisztika.

A mezőgazdasági statisztikát a jelenben tisztán azok a gazdasági tudósítások teszik ki, a melyeket a földmívelésügyi miniszterhez a szaktudósítók beküldenek. Ezek a tudósítások nem tartalmazzak pontos adatokat úgy, hogy ezekből valamely megye, város vagy falu termésstatisztikáját megállapítani nem lehet. Pedig ez a pontos statisztika közgazdasági helyzetünk mérlegelésénél nagyon fontos és szükséges. Ott nem lehet egészséges gazdálkodást folytatni, a hol a gazda tájékozatlan bevételre és kiadásai felől. Ugyanígy van az államháztartás vezetésénél is.

Ha mi csak egy évben is rendes statisztikát állítanánk össze kisgazdáink évi terméséről és egy-két helyen eszközölnénk talajminőségi és termelés-beosztási szemlét, azonnal meggyőződhetnénk róla, hogy gyenge az eredmény, téves a beosztás. A mozgató erők helyes beosztása teremthet

Mit igyunk ?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer

Igyunk mohai

Igyunk mohai

Igyunk mohai

Igyunk mohai

Á G N E S.

forrást, ha gyomor-, bél- és légesőhuruttól szabadulni akarunk.

forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.

forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.

forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

A mohai Agnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dus szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyosknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légeső- és húgy- szervi betegségeknek, 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségekért is mint typhus, kolera, megkíméltettek azok, a kik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Agnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másféltérsnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű, mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az Agnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. Forraskezelőség. kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőkben.

Kedvelt borviz!

csak egészséges mező- és közgazdasági sikereket; ha azokat tévesen használjuk fel, szalmát eszélünk. Ha minden ember adóvallomási íven honpolgári becsületére hivatkozva lelkiismeretesen bevallja az adó alapját képező vagyont, miért ne vallhatná be minden gazda évi vetésének mennyiségét és termésének pontos eredményét? Ujítás lenne, az igaz, a mi egyelőre nehezen menne át a nép vérébe, de végre is beleszoknának.

Állami, fontos közgazdasági érdekek szempontjából tartjuk elengedhetetlennek Magyarország mezőgazdasági statisztikáját szabályozni. Ezáltal megszűnnének a szak-tudósítók egy-két téves bemondás, vagy saját impressziójuk alapján készített tudósításai és biztos képet alkotnánk az évi termésről és az egyes vidékek termőképességéről.

A francziák pénzügyminisztere nálunk. Itt járt nálunk Cailloux ur, Franciaország pénzügyminisztere és természetesen ezerféle kombinációt fűztek Wekerlével folytatott beszélgetéséhez. Ennek eredményéről majd csak akkor lehet nyilatkozni, ha a híresztelések szerint, a magyar koronajáradék a világ első tőzsdéjén is forgalomba kerül. Ez pénzügyi szempontból a legnagyobb vívmány lenne, mert a francia tőke bizalmát jelentené. Hogy erre a bizalomra mekkora szükségünk lenne, azt a lefolyt hét is igazolta; az értéktőzsde teljesen holt, a forgalom alig érdemel említést. A magyar koronajáradék 92.85 szemben az osztrák papír 96.40 kurzusával valóságos szegénységi bizonyítvány.

Selyemtenyésztésünk 1907—908-ban.

Midőn 1880-ban a fölmívelésügyi minisztérium újból szervezte a selyemtenyésztést és felállította a szekszárdi országos selyemtenyésztési felügyelőséget, ennek működési körét kiterjesztették Horvátországra is.

A múlt évben azonban Nikolics János helyettes intézkedésére, a horvát kormány két ottani pénzügyminiszternek adta át a horvátországi selyemtenyésztést.

1907-ben Horvátországban 542 községben 11,113 család foglalkozott selyemtenyésztéssel és 195,288 kgr. gubót termeltek, mely után (a gubóraktárakban kifizetett munkabérekkel együtt) 513,832 koronát kerestek.

Magyarországban 1907-ben 2372 községben 62,602 család 1,211,877 kgr. gubót termelt és ezután 2,471,716 koronát kerestek. A selyemtenyésztés és selyemfonóipar után pedig kitett az összes kereset Magyarországon 3,160,150 koronát.

1908-ban csupán Magyarországon 2300 községben 75,000 család 1,427,000 gubót termelt és ebből 2,965,000 koronát kerestek. A selyemfonóipar utáni kereset pedig hozzávetőleg 1,500,000 koronára tehető. Ezen összeg egész tüzetesen csak a naptári év végével állapítható meg.

A fenti adatokból kitűnik, hogy Magyarországon 1908-ik évben a tenyésztők száma 13,000-rel, a termelt gubómennyiség 200,000 kgr.-mal és a tenyésztők keresete 500,000 koronával emelkedett az 1907. évi eredményhez képest.

Selyemtenyésztésünk ezen emelkedése egyrészt annak tulajdonítható, hogy a múlt 1907. év mezőgazdaságilag kedvezőtlen volt és így nagy számban voltak azok, kik a következő évben szereshető első pénzt várták, mit a selyemtenyésztés ad. Másrészt annak a következménye, hogy az idei időjárás a selyemtenyésztésnek kiválóan kedvezett.

A múlt század 80-as és 90-es éveiben szederfa-állományunk nem volt teljesen kihasználva. Évről-évre tehát több szederfa áll rendelkezésre és ez volt a fő oka annak, hogy selyemtenyésztésünk továbbfejlődésében mindaddig, míg az újabb szederfa-ültetések ismét évről-évre nem fognak nagyobb levélmennyiséget adni a selyemtenyésztőknek.

Különböző más gazdasági ágaknál is tapasztalunk hasonló ingadozásokat. Így például az idén egyes vidékeken a buzatermés felére csökkent a múlt évihez képest. Ámde ezt nem a termelés hanyatlásának kell tulajdonítani, hanem az általános gazdasági viszonyoknak, az időjárásnak és egyéb tőlünk nem függő körülményeknek.

A selyemtermelésnél időnkint tapasztalható ingadozások nem szorítkoznak tisztán hazánkra. Olyanok talán még nagyobb mérvben fordulnak elő más selyemtermelő országokban. Így például Olaszországban 1893-ban 47,024,398 kilogramm gubót termeltek, míg ezzel szemben 1896-ban 14,531,000 kilogramm volt a gubótermés. Franciaország gubótermése 1877-ben 11,400,456 kilogramm volt, míg 1876-ban csak 2,396,385 kilogramm gubót termeltek.

Ha figyelembe vesszük selyemtenyésztésünk eddigi fejlődését, azt tapasztaljuk, hogy annak újjászervezése, vagyis 1800 óta 1898. év végéig a selyemtenyésztéssel és selyemfonóiparral foglalkozóknak kifizetett kereset összege 79,531,415 koronára rug, mi kétségkívül a jövőre nézve a legjobb reményekre jogosít.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. Rusa Ernő.

Nyomdai munkákat
jutányos áron készít

Kéthelyi L. és Társa
könyvnyomdája
Kaposvár.

RÓZSA JÁNOS

vegyészeti ruhatisztító, plissirozó, ágytolltisztító és gőzműfestő gyára.

Kaposvár, Fő-utca 31. sz., saját házában.

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt

plissirozó, guvrirozó, vegyészeti ruhatisztító és gőzműfestő gyárát,

mely legújabban

ágytolltisztító géppel

bővített ki. — Ezen közegészségi és tisztasági szempontból felette megbecsülhetetlen eljárást melegen ajánljuk háziasszonyok, intézetek és kórházak figyelmébe.

Tisztítás folytán a toll 100%-kal növekedik.

Előzetes bejelentés után a toll tisztítása meg is várható.

**Félelem és bánatnak
a családi életben vége!**
Egyetemes-világ-asszony-
védelem

(Biztos!)

Saját érdekében kérjen 10 fillér levélbélyeg beküldése mellett prospektust és árjegyzéket.

Szétküldés titoktartás mellett:

Bauer József

kosmetikai, higiéniai-vegyi művek.
Főképviselet és szétküldési iroda:

Wien, I., Sonnenfelsgasse 21.

C i m b a l m o t

ne vegyen, míg

Reményi Mihály

a magy. kir. zeneakadémia házi hangszerkészítőjétől árjegyzéket nem hozatott -
Budpestről Király-
utca 57.

Minden hangszerről árjegyzék külön kérendő.

SZÉKELY ÁRMIN FIAI polgári és egyenruha szabók.

A m. kir. államvasutak,
a cs. és kir. közös hadsereg,
a m. kir. honvédség
szerződéses egyenruha szállítói

Kaposvár.

Készítenek finom polgári öltönyöket, felöltőket, minden
fegyvernembeli egyenruhákat.

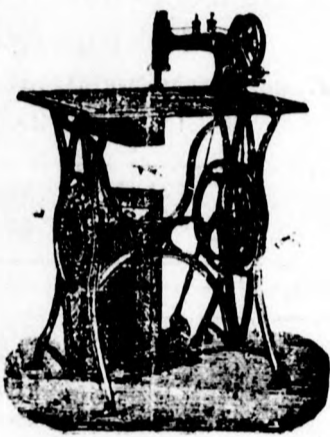
Raktáron tartják a legfinomabb szöveteket, kitűnő minőségű férfi- és fu-
ruhákat, bundaskabátokat, utazóbundát, kalapot, sapkát.

Tűzoltó egyenruhák önkéntes testületek részére előnyös árban és előnyös
fizetési feltételekkel.

 Bizományi raktár a hirneves gácsi lópokróczokból.

BIRÓ ADOLF

SINGER ES TARSA varrógép és kerékpár bizományi üzlete
KAPOSVÁR, Főutca 25,
 a Somogy megyei Takarékpénztárral szemben.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Kapos-
várrott, Főutca 25. sz. alatti

varrógép és kerékpár bizomány

üzletemben SINGER-féle és egyéb gyártmányú kü-
löfélé varrógépeket, kerékpárokat, varrógép és ke-
rékpár alkatrészeket, továbbá mindennemű sportcikkeket
nagy választékban tartok raktáron és jutányos áron bocsátom a
n. é. közönség rendelkezésére.

Dus választéku raktáram szives megtekintését kérve, azon
reményben, hogy támogatásukat mihamarább kiérdemelni szeren-
csés leszek, vagyok kiváló tisztelettel

Biró Adolf
Kaposvár, főutca 25.

Somogyvármegye legnagyobb női kalap és divatruháza FEKETE LAJOS

Kaposvár,

Főutca 8, Kemény palota.

Nagy választék diszített
és diszitetlen női és
gyermek szalma, csipke
és utazó kalapokban.
A híres Turul cipőgyár főraktára.

Wurm Vilmos

divatáru raktára
Kaposvárrott

a megyeházzal szemben.

Dús választék idényszerű ruha-
kelmék és selymekben, férfi és női
fehérművek, menyasszonyi kelengyék,
szőnyeg, függöny, ágy- és asztalteri-
tők. Ujdonságok női felöltőkben, eső-
ernyőkben. Szőrme, boák és karman-
tyuk. — Elismert szolid kiszolgálás.

Szabott árak!

SCHLESINGER ALBERT ÉS JÓZSEF

fakereskedők és gőztégla gyárosok Kaposvárrott

a nagyérdemű közönség becses tudomására hozzák, hogy újonnan épült és berendezett

GŐZTÉGLAGYÁRUKBAN

kitűnő minőségű hornyolt cserepet, parkány-, szin-, járda- és ékteglát,
szárazan préselt keramitot és alagsöveket állítanak elő,

mely felsorolt anyagokat ugy helyben, valamint vidékre a legpontosabban szállítják.

Megrendelhető:

 a Kaposvári Kereskedelmi és Iparbanknál.

Hónig József
divatáruháza

Kaposvár, Korona-utca 10.

Különlegességek saját készítményü

valódi

angol zephir ingekből,

női ingblousokból.

Kész gyermekruhák és kötények.

Kész női fehérneműk,
vászon- és sifon-raktár.

Fürdőruhák nagy választékban.

Tévedés,

ha valaki azt mondja, hogy jobb ká-
vét — vagy pedig olcsóbban tud ká-
vét szállítani mint

Fratelli Deisinger

fiumei cég

B U D A P E S T E N

a királyi bérpalotában.

Hirdetéseket

legolcsóbb árban felves

a kiadóhivatal.

Nagy mel'ékkereset

Magas jutalékot

fizetünk olyan egyéneknek és vi-
dégi ügynököknek, kik részvé-
nyeknek részletfizetésre való el-
adásával kívánnak foglalkozni.

Általános

Bank Részvénytársaság

BUDAPEST,

Erzsébet-körút 30. szám.

PÉNZKÖLCSÖN!

20.000,000 korona áll rendelkezésére
1600 koronán felüli törzsfizetéssel bíró
köztisztviselőknek, katonatiszteknek és
nyugdíjasoknak csak kötelezvényre. —
Váltó nem kell! — Megkeresésnél köz-
lendő: életkor, törzsfizetés és szol-
gálati idő.

Jelzálogkölcson:

földekre és jó helyen fekvő, értékes
bérházakra, 4 százalékos 10 60 évig
terjedő törlesztésre. — Jutalék utólag.
Válaszbélyeg.

**Országos Hitel-
és Kölcsönszerző Vállalat**

BUDAPEST,

VI. ker., Izabella-utca 67. szám.

Telefon: 101 28.

100,000 db.
készlet.

Szegfű és Rózsa

100,000 db.
készlet.

Skorka János rózsá- és szegfűteleptulajdonos ajánl direkt
külfországozóbl beszerzett

**óriás viragu Rem-szegfűket és nyakba nemesített
Bokor-rózsákat.**

E nagy készlet miatt egyideig **30 százaléket** engedélyezek.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Több díjjal kitüntetett nagy virágkötészetemben min-
denféle csokrok, koszorúk mélyen lezállított áron készíttetnek.

Tenyésztő telepemről vágott virágjaimat és begyökeresedett
cserepekben nyíl rózsákat, szegfűket, jáczintokat stb. a legol-
csóbb napi áron szállítom.

Sok nemesfajú szegfűmagjaimról szól név-árlappal készséggel
szolgálók.

SKORKA JÁNOS

5 hold rózsá- és szegfűtelepe
B.-Szarvason.

NAGY LAJOS

SZIJGYÁRTÓ, NYERGES ÉS BÖRÖNDŐ
KAPOSVÁR, Erzsébet-ut, 12. szám. (Piacz-tér.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmébe aján-
lani elsőrendű

szijgyártó, nyerges és bőröndös üzletemet,

melyet helyben, Erzsébet-ut 12. szám alatt (Piacz-tér), nyitottam és
a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelően rendeztem be.

Raktáron tartok kocsizó, lovagló és istálló felszereléseket, ugy-
szintén bőrönd, vadászati és bőr-díszmü árukat.

Megrendeléseket és javításokat pontosan kész' tek